

● شەتەلدىكى ايگىلى ادهبى تۋىندىلارنى تاختا ماللار ●

گوللىيۋەردىكى ساياحاتى

دجوناتان سۋىفت (انگلىيا)

شىنجاڭ اسەمونەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

شەتەلدىك ايگىلى ادەبىي تۋىندىلارنىڭ
تاخدا ماللار

گۈللىۋەردىڭ ساياحاتتارى

دجوناتان سۋىفت (انگلىيا)

شىنجاڭ اسەمونەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

图书在版编目（CIP）数据

格列佛游记：哈萨克文 / （英）斯威夫特（Swift, J.）
著；巴扎尔汗译. — 乌鲁木齐：新疆美术摄影出版社，
2009.6

（中外文学作品赏析）

ISBN 978-7-5469-0042-1

I. 格… II. ①斯…②巴… III. 长篇小说—英国—近代—
缩写本—哈萨克语（中国少数民族语言） IV. I561.44

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2009）第 106726 号

بۇل كىتاب جۇڭگو جاسوسپىرىمدەر باسپاسىنىڭ 2000 - يىلى چەلتوقمان ئېمرىنى باسپاسى
ئېمرىنى باسلىمىغا ساي اۆدارىلىپ باسلىدى .

جاۋاپتى رەداكتور: قاھار ئىسلامجان

مۇقاباسىن جوبالاعان: ازات بولات ۇلى
ەر جان تىلەۋ ۇلى

جاۋاپتى كوررەكتور: گۇلى
بەكىتكەن: قاھار ئىسلامجان ۇلى

شەتەلدىڭ ايگىلى ادەبىي تۈنىدىلارنىڭ تاڭدا ماللار

گۇللىيۋەردىڭ ساياحاتتارى

شىنجاڭ لىمىنەر - فوتوسۋرەت باسپاسى باستىردى

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۈكەنى تاراتتى

شىنجاڭ شىنخۇا بىلىپ زاپۇدىدا بىت جاسالدى

شىنجاڭ شىنخۇا بىلىپ شەكىتى سىرىكتىگىندە بىسلىدى

2009 - يىلى تامىز، 1 - باسپاسى 2009 - يىلى تامىز، 1 - باسلىۋى

فورماتى: 787×970 1/32 بىلىپ تاباى: 7

ISBN978-7-5469-0042-1

باغلى: 7.50 يۋان

本书根据中国少年儿童出版社 2000 年 12 月第 1 版第 1 次
印刷版本翻译出版。

责任编辑：卡哈尔·伊斯拉木江

责任校对：古丽

美术编辑：阿扎提·巴拉提
叶尔江·铁流

审 定：卡哈尔·伊斯拉木江

世界经典文学作品赏析

格列佛游记（哈萨克文）

巴扎尔汗 译

新疆美术摄影出版社出版

新疆新华书店发行

新疆新华印刷厂制版

新疆新博文印刷有限公司印刷

2009 年 8 月第 1 版 2009 年 8 月第 1 次印刷

开本：787×970 毫米 1/32 印张：7

ISBN 978-7-5469-0042-1

定价：7.50 元

رەداكسىيادان

ەرتەدەگى ۇلاعاتتى ادامدار : ادام بالاسى ومىرىندە ءجۇز مىڭ شاقىرىمداپ جول ءجۇرىپ ، ون مىڭ دانالاپ كىتاپ وقۇ كەرەك دەگەندى اۋىز جاپپاي دارىپتەپ كەلگەن ەكەن . بۇل نەنى ۇعىندىرادى ؟ بىز شە بۇل ادامداردىڭ ۇزاق سالقار ءومىر ساپارىندا تار جول ، تايىق كەشۋلەر كەشە ءجۇرىپ ، نە ءبىر قىندىقتى باستان كەشۋىن ، بىر-لىمىدىك قابىلەتىن ءوسىرۋ جولىندا كوپتەپ كىتاپ وقۇن مەڭزەسە كەرەك .

قازىرگى مىناۋ دامىعان قوعامدا ءجۇز مىڭ شاقىرىم-داپ جول ءجۇرۋ وتە وڭاي شارۋاغا اينالدى . ويتكەنى ، قاتىناس قاي - قاي جاعىنان دا قولايلى بولدى . ەل ءشىن ارالاعاندى بىلاي قويغاندا ، شەتەلدەرگە شىعۋدا كۈندەلىك قالىپتى ءستىڭ بىرىنە اينالدى .

ال ءبىر ادامنىڭ ومىرىندە ون مىڭداپ كىتاپ وقۇى مۇمكىن بە ؟ مۇمكىن دەگەن كۈننىڭ وزىندە دە بۇل وڭايغا سوعاتىن شارۋا ەمەس . ءبىز قانشاما كۇش ۇزدىكتىرىپ كوپ كىتاپ وقىساق تا ، كۈن سايىن بىىكتەپ وتىرعان «كىتاپ تاۋىنىڭ» ءبىر قوينانۋىن دا ءومىرى ارالاپ بىتىرە

المايمز ؛ كۈن ساين تەرەڭدەپ وترعان «كتاپ تەڭزىد-
نىڭ» ارعى تەرەڭ شۇڭەتنە دە ءبر ءومىر بويلاي الماي-
مىز . ويتكەنى ، ءار كۈنى دەرلىك قىرۋار كىتاپ باسپادان
شەئادى ، سونمەن «كتاپ تاۋى» بىكتەپ ، «كتاپ تە-
ڭزى» تەرەڭدەي بەرەدى . كىتاپ اتاۋلىنىڭ ءبارىن وقى-
عاندى قويىپ ، بارشا كىتاپنىڭ تاقىرىبىن وقىپ ءبىتىرۋ-
دىڭ وزىنە دە ءبر ادامنىڭ قۇمىرى جەتپەيدى . ەندەشە ،
بالتانىڭ سابىنداي قىسقا عۇمىردا كورىنگەن كىتاپنىڭ
ءبارىن وقى بەرمەي ، سونىڭ شىندەگى تاڭداۋلى ءارى
باعالى كىتاپتى قالاي تاڭداپ ، سۇرىپتاپ وقۇ كەرەك دە-
گەن ماسەلەگە ءبىزدىڭ بەرەر جاۋابىمىز مىناۋ : بىرىنشە-
دەن ، كىتاپتى قاجەتكە قاراي تاڭداپ وقىرلىق بىلىمگە
كەنەلۋ كەرەك . وسى نەگىزدە كىتاپتى سۇرىپتاپ ءارى
كوپتەپ وقۇعا قول جەتكىزۋ ءتىس . ەكىنشىدەن ، وقىعان
سول كىتاپتان ءوزىنىڭ ءومىر امالياتىنا ۇيلەسەتىن ءنار
الا ءبىلۋ ءارى ونى قولدانا ءبىلۋ كەرەك .

از ۋاقىتتا كوپ كىتاپ وقۇداي وسى ماقساتقا جەتۋ
ءۇشىن ءبىز «شەتەلدىڭ ايگىلى ادەبىي تۈنىدىلارىنان تاڭدا-
مالىلاردان» 40 روماندى بىرىكتەپ ءارى ونى نىشامداپ
سىزدەرگە اۋدارما نەگىزىندە ۇسىنىپ وترىمىز . مۇندا ءار
كىتاپ اۆتوردىڭ قىسقاشا تارىخىنان ، ءتول شەئارماننىڭ
قىسقارتىلعان نۇسقاسىنان ، سونداي - اق شەئارماعا (ءتۈپ

نۇسقاغا) تالداۋدان قۇرام تاپقان ، ونىڭ كەيىبىرى كلاسسىك
ۈزدىك شىعارما دا ، كەيىبىرى دارا ەرەكشەلىككە يە ايگىلى
تۇنىدى . ال كەيىبىرى سول اۆتوردىڭ شىعارمالارى شىندە -
گى سۈبەلى دە ۋاكىلدىك سىپاتتى تۇنىدى .

ءسىز مەيلى قاي ءبىرىن وقىماڭىز ، دۇنيەگە ايگىلى
جازۋشى ومىرىمەن ، شىعارماسىنىڭ جالپى تاريحي ارتقى
كورىنىسىمەن ، سونداي - اق شىعارمانىڭ وزىمەن تانىسا -
سىز ، سول ارقىلى كوز اياڭىزدى كەڭىتىپ ، ادەبي ورە -
ڭىزدى ءوسىرىپ ، بىلىمدىك جاقتان تىڭ بەلەسكە كوتەردە -
لەسىزدە ، ءبارىن وقىپ بولعان شامادا ءوزىڭىزدى اۋەلگە -
دەن وزگەشە ءبىر ادامعا اينالغانداي سەزىمگە كەنەلەسىز .
ءبىز وسى جۇيەلى كىتاپتاردى شىعارۋدا ونىڭ اۋەلگى
مازمۇن ەرەكشەلىگىنەن اۋا جايىلماۋدى ، ءتۈپ نۇسقاسى -
نىڭ تولىق مازمۇنىن ساقتاۋدى ءارى ونىڭ اۋەلگى كور -
كەمدىك قۇنىن جويماۋدى نەگىز ەتتىك . وسى جولدا ەلدە -
مىزدەگى ايگىلى مامانداردى ۇسىنىس ەتىپ ، بەينە يەنەمەن
قۇدىق قازعانداي كىتاپتى بارىنشا نىقىشامداپ ، وعان ادەبي
مازمۇن جانە كوركەمدىك باعىشتاۋعا بارىنشا كۇش سال -
دىق . وسى ءبىر ماشاحاتتى شارۋانى اداقتاۋعا كوپ ۋاقىت
ءارى قاجىر - قايرات جۇمسادىق . وسى ورايدا ءبىز ەسەلى
ەڭبەك سىڭىرگەن سول مامان - وقىمىستىلارعا شىن
جۇرەكتەن العىس ايتامىز .

هگەر وسى كىتاپتارىمىز وقىرماندارىمىزغا ازدا بولسا
ءبىلىم ، ءومىر كۈندەرىنە وزىندىك كورىك ، ءمان باعش-
تاي السا ، توبەمىز كوككە جەتتى ، كوزدەگەن كومبەگە
ىركىلىسىسىز ىلىندىك دەرەدىك . مۇنىڭ تورەلىگى ، ارىنە ،
وزدەرىڭىزدە .

اۆتور تۋرالى

دجوناتان سويفت (1667 — 1745) — اعلشېن جازۇشىسى ، سىقاقشى ، 1667 - جىلى 30 - قاراشادا يرلاندىيانىڭ استاناسى دۇبلىن قالاسىدا كەدەي وتباسىدا دۇنيەگە كەلگەن . اكە - شەشەسى اعلشېن . ءوزى دۇنيە - گە كەلەردەن بىرنەشە اي بۇرىن اكەسى و دۇنيەگە ساپار شەككەندىكتەن ، تۇستارنىڭ قولىدا ەسەيىپ - ەر - جە - تىپ ، جوقشىلىقتىڭ دەرتىن بولسىنىشا تارتادى . 14 جاسقا كەلگەن جىلى دۇبلىن ۋنيۋەرسىتەتنىڭ قۇدايشىلىدىق ىلد - مىنەن ەبىلىم اسىرادى . دەسەدە ، بۇل ىلىمگە اڭسارى اۋعان ەسەسىنە تارىخ عىلىمى مەن ولەڭ - داستانغا بەيىم - ىدەلەدى . وسى جايلى دە ، وقىعان كاسىبىنەن دەرىلىكتەي ناتىجە جاراتا الماعان ول ەرەكشە قامقورلىقپەن دىپلومغا قول جەتكىزەدى . مەكتەپ تاۋىسقان سولڭ انگلياعا قايتا وراالىپ ، جەكە ءوز الدىنا تىرشىلىك ساناتىن قۇرادى . كەيىنشە پەنسىونەر بولعانغا دەيىن ەبىر ۋازىرگە جەكە حات - شى اتىمەن قىزمەت اتقارادى .

1701 - جىلدىن كوپ ۋاقىتتىن لوندوندا وتكىزىپ ،

قوعامدىق قىممەتلىك ، ادەبىيەتپەن اينالىستى . بىلگەنلىرىدى -
كەينىدى ۋىگ پارتىيەسى مەن تۈرى پارتىيەسىنى قىزمەت سى -
تەپ ، گازەت رەداكسىيەسىنى قارادى ، ساياسى ماقالىلار جاز -
دى .

1714 - جىلى دۋبلىنگە قايتا ورالىپ ، سانت -
پاتىرك شىركەۋىنىڭ ەپىسكوپى اتاندى . بۇل تۇستا ول
ۋىگمەت باسنىداى انگلىيا شونجارلارنىڭ قىانات جاساپ ،
ازىنىداپ شىركەتەسكەن كەيىن تولق تانۋ مۇمكىندىگىنە
قول جەتكىزدى .

سول تۇستا يرلاندىا انگلىيانىڭ قاراۋىندا ەدى . قولنىا
قالام العان ول يرلاندىا حالقىمەن تىزە قوسا وتىرىپ اعىل -
شىن الپاۋىتتارنىا باتىل قارسى تۇردى . 1720 - جىلدىن
انگلىيا ۋىگمەتىنە قارسى ماقالىلار جازا باستادى . وسىدىن
بارىپ ونىڭ ابروى كوتەرىلە باستادى . 1726 - جىلى
سوۋىرى رەت انگلىياغا كەلگەن ول دۋبلىن حالقىنىڭ قوۋىد -
راۋ شالىپ ، الاۋ كوتەرىپ الاقايلاپ قۇرمەتتەۋىنە قول
جەتكىزدى .

بىلايشا ايتقاندا ، 1688 - جىلى يرلاندىا انگلىيا ارمىا -
سىنىڭ شاپقىنىشلىغىنا ۇشرايدى . بۇعان قاتتى كەكتەن -
گەن ول اتا مەكەنىنە قوش ايتىپ ، انگلىياغا بارىپ شىعار
جول نىزدەيدى . وسى بارىستا قىرۋار شىعارما جازادى .
ونىڭ ۋاكىلىدىك سىپاتى شىعارماسى — «گۈللىۋەردىڭ

ساياحتتارى» . بۇل شىعارماسىندا ول اسقان دارىندى قىيال-
داۋ قۋاتىنا سۈيەنە وتىرىپ ، ادامدارغا تاڭعاجايىپ ءبىر
دۇنيەنى سۈرەتتەپ بەردى .

ونىڭ ءومىرى نەگىزىنەن جوقشىلىقپەن ءوتتى . بالا
جاسنان مى اۋرۇنا كىرىپتار بولعان ول كەيىنشە ساقاۋ
اتاندى . اۋرۇى اسقىنا كەلە ەسىنەن ارەدىك - ارەدىك تانىپ
قاتىن بولدى . 1743 - جىلى ەس - ءتۈسىن بىلمەي
توسەك تارتىپ جاتىپ قالدى . 1745 - جىلى 19 - قازان
كۈنى دۇنيە سالدى .

مازمۇنى

1. بولم لىلىپۇتقا ساياحات 1
2. بولم بروبۇدەننايككە ساپار 37
3. بولم لاپۇتاغا ، بارنىبايىغا ، لاگونايىكقا ،
گرەدارۇيىغا جانە جاپونيىغا ساپار 78
4. بولم اقىلدى جىلقلار ەلىنە ساپار 122
- «گ-ۋىلىۋەردىڭ س-ساياحاتتارىنا» (تۈپ نۇسقاغا)
تالداۋ 181

1-بۆلۈم

لىلىپۇتقا ساياحات

14 جاسقا شىققان جىلى اكەم مەنى كەمبىرىدە ۋەدە بېرىپتەننىڭ ھەممىنىڭ يېنىنىڭ ئۈستىگە قۇيۇپ بەردى ، مۇندە .
 3 جىل زەين سالا ۋەقەدەم . بىراق ۋەقە قاراجاتى
 ئۈزۈلۈپتەن دە ، لوندونداغى ئىگىلى سىرتقى ئۇرۇلار دارىگەر-
 رى جامىس بەتسە 4 جىل بويى شاكىرت بولۇپ تۇردىم .
 كەينى لەيدەن قالاسىنا كەلپ دارىگەرلىك ۋەزىپەدەم .
 لەيدەننەن كەلە سالا مەيىرىمدى ۋەستازىم مەنى كاپىتەن-
 تان ابرام پاننەر كاپىتاننىڭ قارلىغاش اتتى ساۋدا كەمە-
 سىنە دارىگەر بولۇغا تانىستىردى . مەن پاننەر كاپىتانغا
 لىلىپۇتقا^① جانە باسقا دا جەرلەرگە بىرنەشە مارتە
 بارىپ قايتتىم . قايتىپ ورالغان سولڭ ، ئايۋلى ۋەستازىم-
 نىڭ ناسىحاتىمەن لوندوندا تۇراقلاپ قالۇغا بەكىدىم . ارتە-
 نان تەڭىز ساپارىنا قايتا شىققان بولدىم . مەن لىلىپۇتقا-
 كەينىدى ەكى كەمەگە دارىگەر بولۇپ سىتەدىم . 6 جىل

① لىلىپۇتقا — جەر ورتا تاڭرىنىڭ شىسى بولەگىندەگى ۋەزىر ، — ۋەدە .

شىندە شىعەس^① جانە باتىس^② يىندى توپ ارالىغا بىرنەشە رەت ساپار شەگىپ ، بىر سىپىرا داۋلەت تە جىنادىم . ارادا بىرنەشە جىلدىن سوڭ مەن تاغى «بوكەن» اتتى كەمەنىڭ قوجايىنى ۋىللىام پۇلشاد كاپىتاننىڭ ۋىسنىس قاپىل الدىم . بۇل كەزدە ول وڭتۇستىك تىنقىق مۇھىت وڭرىنە ساپار شەگۈگە ازىرلەنىپ جاتقان-دى .

سونىمەن 1699-جىلى 4-مامىر كۈنى بىز بىرىستول-دان^③ جولغا شىقتىق . ئاۋ باستا ساپارىمىز ساتتى بولدى . بىراق شىعەس يىندى توپ ارالىغا تارتىپ بارا جاتقان جولىمىزدا سۇراپىل داۋىل تۇرىپ بىزدى ۋاندەمەننىڭ^④ باتىسنا قاراي يىقىرىپ كەتتى . جولدا تىتىغى قۇرىغان جانە اشتىقتان بۇراتىلغان 12 كەمەشى جان ۋۇزدى ، قالغان-دارىنىڭ حال-كۈيى دە مۇشكىل ەدى . قاراشا ايى بۇل جەردە جازدىڭ كىرگەن ۋاقتى بولادى ەكەن دە ، ماڭايدى سوقىر تۇمان باسىپ جاتادى ەكەن . سوقىر تۇمان شىندە كەمەشىلەر كەنەت كەمەگە جارتى كاپەلت (بىر كاپەلت 2 . 185 مەترگە بارابار) جەردەن بىر مارجان قۇز بايقاپ قالدى . بىراق ، داۋىل وتە سۇراپىل بولغاندىقتان ، كەمە-

① شىعەس يىندى توپ ارالى — وڭتۇستىك تىنقىق مۇھىتتاغى توپ ارالدار .
② باتىس يىندى توپ ارالى — ورتا امەرىكانىڭ كارايىپ تەڭرىندەگى مىڭنان استام ۋىساق ارالدارنىڭ جالپى اتالۋى .
③ بىرىستول — انگلىيانىڭ باتىس وڭتۇستىگىندەگى كەمەجاي .
④ ۋاندەمەن دەپ اۋسترالىيانىڭ شىعەس وڭتۇستىگىندەگى تاسمانيا ارالى ايتىد-لىپ وتىر .

مىزدى داۋىل ايداپ وتىرىپ الگى مارجان قۇزعا سوقتى
 دا ، كەمە كوزدى اشىپ جۇمعانشا بىت-شىت بولدى . مەندە-
 مەن باسقا 6 كەمەشى قۇتقارۇ قايعىن سۇعا سالىدىق تا ،
 كەمەمەن مارجان قۇزدان جىراق كەتۈگە جانتالاستىق . ءبىز
 3 شاقىرىمداي ۇزاپ بارغان سوڭ ، ەندىگارى ەسكەك ەسە-
 تىندەي ءالسىز قالماي ، تولقىننىڭ امىرىنە موپىن ۇسىنا
 بەردىك . شامامەن جارتى ساعات وتكەننەن كەيىن سولتۇس-
 تىكتەن قاپتاي سوققان قارا داۋىل ءاي-ءۆي دەگەنشە بول-
 ەان جوق ، قايعىمىزدى اۋداردى دا كەتتى . مەن باسقا
 كەمەشىلەر ولگەن بولار دەپ ويلادىم ، ال ءوزىم تاعدىردىڭ
 باسقا سالعانىن كورىپ مالتاي بەردىم . بولدىرىپ شىپام
 ەندى ءبىتتى-اۋ دەي بەرگەنىمدە تەڭىز سۇنىڭ تايازىپ
 قالعانىن اڭعارعانداي بولدىم . سودان ءبىر مىلدەي مالتا-
 عاننان كەيىن جاعاعا ءولىپ-تالىپ زورعا جەتتىم . دىڭكەم
 ابدەن قۇرىعان ەكەن ، جاساڭعا جاتا سالىپ ۇيىقتاپ كەتپە-
 پىن .

ويانا كەلسەم ، تاڭ اتىپتى . تۇرايىن دەسەم قوزعالا
 المادىم ، بۇكىل دەنەمدى جەرگە جاپسىرىپ تاڭىپ تاستاپ-
 تى . سالدەن سوڭ الدە قانداي جاندى نارسەلەردىڭ سول
 جاق سانىمدا جىبىرلاپ جۇرگەنىن سەزدىم . الگى نارسەلەر
 اقىرىن جىلجىپ كەۋدەمە شىقتى ، اۋەلى يەگىمە كەلىپ
 نىرەلدى . مەن بار كۇشىمدى سالىپ اياق جاعىما قارادىم ،

و ، سۇمدىق ، بوي تۇرقى 6 دىۋمعا دا (بىر دىۋم 2.5 سانتىمەتر) جەتپەيتىن ، قولىندا ساداعى ، ارقاسىندا قو-
رامساعى بار ادامدار ! قاتتى شوشىپ كەتسەم كەرەك ، ”
باچ“ ەتە ءتۇسىپىن ، الگىلەردە قاتتى شوشىدى بىلەم ،
دۇركىرەپ قاشا جونەلىستى . بىراق ولار كوپ وتپەي
قاسىما قايتا كەلدى . شتەرىنەن بىرەۋى مەنىڭ كوزىمنىڭ
استىنا دەيىن كەلىپ قورقا ءارى تاڭىرقاي قارادى . سونان
سولڭ شىڭكىلدەگەن داۋىسىپەن ”ھەچىننا دەگۈەل“ دەپ
ايعايلادى ، قالعاندارى دا وسى ءسوزدى قايتالاپ ايعايلاي
بەردى ، مەن ولاردىڭ نە دەپ جاتقاندارىنىڭ بايىبىنا بارا
المادىم . مازام كەتىپ جاتىرمىن ، باقىتقا جاراي سول جاق
قوللىمىدى بوساتىپ الدىم . سونان سولڭ سول قوللىمىمەن
سول جاق شاشىمنان تارتىپ بايلاعان ءجىپتى دە ءسال
بوساتقانداي بولدىم . بۇل ارەكەتمەن ولاردى قاتتى شوشىتتى
عوي دەيمىن ، ولاردىڭ بىرەۋىنىڭ ”توبەلگو فوناك“ دەپ
ايعايلاعانىن ەستىپ قالدىم . سول-اق ەكەن ، قالىڭ جەبە
ماعان جاۋىپ كەتتى . مەن قادالغان جەبەدەن اۋىرسىنىپ
ئىجرانا باستادىم . بوسانىپ كەتپەكشى بولىپ تاغى بىر
رەت جانتالاسىپ باعىپ ەدىم ، ولار جەبەنى جاڭاعىدان ار-
مان قۇتىرىنا جاۋدىردى . تاغى بۇلقىنسام الگىندەگىدەن
بەتەر اتقىلاي ما دەپ تىنىش جاتقاندى ولڭ كوردىم . ايتقان-
داي-اق ، مەن تىنىشتالغان سولڭ ولار دا جەبە جاۋدىرعاندا-